



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 29/2012-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. decembra 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť R., B., zastúpeného P., spol. s r. o., konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. R. P., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 73/2010 z 20. októbra 2010, a takto

## **r o z h o d o l :**

Základné právo R. slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 73/2010 z 20. októbra 2010 p o r u š e n é n e b o l o .

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 29/2012-22 z 18. januára 2012 bola na ďalšie konanie prijatá sťažnosť R. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 73/2010 z 20. októbra 2010 (ďalej len „najvyšší súd“ a „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľ, ktorý je univerzálnym právnym nástupcom S., vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol, že je verejnoprávnou národnou, nezávislou, informačnou, kultúrnou a vzdelávacou inštitúciou, ktorá poskytuje služby verejnosti v oblasti rozhlasového a televízneho vysielania. Právny predchodca sťažovateľa S. odvysielal 10. apríla 2007 asi o ... v programe ... moderovanú diskusiu, obsahom ktorej boli otázky týkajúce sa aktuálneho politicko-spoločenského vývoja v súvislosti s odvolávaním ministra hospodárstva Ľ. J. na mimoriadnej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky. Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) rozhodnutím sp. zn. RL/110/2007 zo 6. novembra 2007 (ďalej len „rozhodnutie Rady“) rozhodla, že S. odvysielaním predmetného programu porušil povinnosť ustanovenú v § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“), a podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. uložila sťažovateľovi sankciu – upozornenie na porušenie zákona.

3. S. podal 25. januára 2008 na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Rady a jeho zrušenia, pretože Rada proti nemu uplatnila sankčnú zodpovednosť bez splnenia relevantných

zákonnych podmienok a potrestala ho v čase po uplynutí zákonnej lehoty, keď už také oprávnenie nemala, a tiež preto, že rozhodnutie Rady bolo postihnuté vadou nesprávneho právneho posúdenia. Krajský súd zamietol žalobu sťažovateľa rozsudkom č. k. 1 S/5/2008-54 z 10. júla 2008 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“). Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, pretože sa domnieval, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil. Najvyšší súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 Sžo/202/2008 z 18. marca 2009 (ďalej len „prvý rozsudok najvyššieho súdu“) tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil.

4. S. následne pred ústavným súdom namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 26 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 dohovoru prvým rozsudkom najvyššieho súdu. Ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 245/09 z 21. januára 2010 vyslovil porušenie označených práv S., prvý rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. V poradí druhým rozsudkom, ktorý sťažovateľ napáda touto sťažnosťou, najvyšší súd opätovne potvrdil rozsudok krajského súdu.

5. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti vychádza z toho, že Rada sa o údajnom porušení zákonnej povinnosti S., za ktorú mu uložila sankciu, dozvedela 26. apríla 2007, keď jej bola doručená sťažnosť zaregistrovaná pod č. 1921/98-2007; podľa neho je práve týmto dňom ohraničený začiatok plynutia šesťmesačnej lehoty, v rámci ktorej Rada mohla sťažovateľovi uložiť sankciu. Rada sa na uložení sankcie uzniesla až 6. novembra 2007 a jej rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 17. decembra 2007 (deň právoplatnosti rozhodnutia). Sťažovateľ sa v sťažnosti podrobne zaoberá judikatúrou najvyššieho súdu v otázke začatia plynutia lehoty na uloženie sankcie a túto časť sťažnosti uzatvára tvrdením, že najvyšší súd sa v druhom rozsudku odklonil nielen od predchádzajúcej rozsiahlej judikatúry najvyššieho súdu v iných veciach, ale aj od vlastného právneho názoru, ktorý vyslovil v prvom rozsudku v tej istej právnej veci. V tejto súvislosti sťažovateľ odkazom na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) namieta nerovnaké posudzovanie totožných právnych otázok, čo podľa jeho názoru samo osebe predstavuje neprípustný zásah do jeho označených práv. Nerovnaké posudzovanie totožných právnych otázok sťažovateľ

namieta aj v súvislosti s rozličnými kritériami najvyššieho súdu v otázke vymedzenia skutku, ktorý má byť správnym deliktom.

6. Vo vzťahu k namietanému porušeniu samotného základného práva šíriť informácie podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru v danej veci ide podľa sťažovateľa o tzv. inštitút prázdneho kresla, čiže o situáciu, keď jedna z pozvaných strán bez relevantného dôvodu odmietne využiť ponúknutý priestor na prezentáciu svojho stanoviska. Takýto inštitút je štandardne prítomný vo vysielacích štatútoch verejnoprávnych rozhlasov v celej Európe a slúži práve na to, aby verejnosť nebola zbavená prístupu k informáciám na základe svojvôle osôb, ktorých sa tieto informácie týkajú. Inými slovami, inštitút prázdneho kresla slúži realizácii základného práva šíriť a prijímať informácie aj v situácii, keď orgán verejnej moci alebo jeho predstaviteľ nechce, aby sa takéto informácie širili a prijímali.

7. Sťažovateľ v tomto smere opäť odkazom na judikatúru ústavného súdu, ESĽP a najvyššieho súdu namieta neprípustný zásah do informačných práv a slobôd. Súčasťou rozhodnutia Rady bol „návod“, ktorý S. v upozornení na porušenie zákona udelila. Najvyšší súd síce tento návod ako nesprávny diskvalifikoval, napriek tomu však opätovne potvrdil rozsudok krajského súdu, ktorým tento zamietol žalobu proti rozhodnutiu Rady. Urobil tak aj napriek tomu, že ústavný súd v náleze zrušujúcom prvý rozsudok najvyššieho súdu konštatoval neprípustnosť takéhoto zásahu. Podľa názoru sťažovateľa je zrejmé, že *„nemôže byť v súlade s ochranou informačných práv a slobôd také súdne rozhodnutie, ktorým sa mu odníme ochrana pred sankciou, podstatou ktorej je záväzný návod na také plnenie jeho zákonných povinností, aké je v bezprostrednom rozpore s ústavou a dohovorom a od akého napokon upustil aj sám najvyšší súd... Pravidlom, ktoré tento návod obsahuje, teda je, že sťažovateľ má v budúcnosti buď dosiahnuť, že všetci politici, ktorí dostanú príležitosť sa vyjadriť, ju aj využijú, alebo ju nesmie dať nikomu. V skratke, ak jedna strana nejakého politického sporu účasť v relácii odmietne, musí sa vysielateľ bez politikov. Podstatou návodu je tak popretie možnosti využiť inštitút tzv. prázdneho kresla... Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vyslovil názor, že návod, ktorý je povinnou a*

*pre sťažovateľa záväznou súčasťou rozhodnutia Rady, nie je správny, a tento návod hneď vzápätí výrokom svojho rozhodnutia potvrdil.“*

8. Sťažovateľ svoju argumentáciu uzatvára tvrdením, že najvyšší súd napadnutým rozhodnutím neposkytol ochranu základnému právu sťažovateľa, ale naopak, zachoval stav vytvorený rozhodnutím Rady, ktorý je zásahom do jeho základných práv chránených ústavou i dohovorom.

9. Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

*„1. Základné právo R. slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2010, sp. zn. 2 Sžo 73/2010 porušené bolo.*

*2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2010, sp. zn. 2 Sžo 73/2010 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.*

*3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť R. trovy právneho zastúpenia, vrátane DPH, na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

## II.

10. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval najvyšší súd, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti a k vhodnosti ústneho pojednávania. Predseda najvyššieho súdu vo vyjadrení z 20. februára 2012 uviedol:

*„Najvyšší súd k problematike začatia plynutia subjektívnej lehoty na rozhodnutie Rady o správnom delikte uvádza, že v čase jeho rozhodovania v predmetnej veci z judikatúry najvyššieho súdu vyplývali tri názory na určenie okamihu, kedy začína plynúť uvedená subjektívna lehota:*

a) dňom zasadnutia Rady, na ktorom sa Rada oboznámila s monitorovacou správou, prípadne správou o šetrení sťažnosti (napríklad rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sž 30/2006, 1 Sž 78/2005, 1 Sž 79/2005, 1 Sž 21/2006),

b) dňom vypracovania monitorovacej správy (napríklad rozsudky sp. zn. 3 Sž 50/2007, 5 Sž 50/2007, 3 Sž 103/2007, 3 Sž 107/2007, 3 Sž 108/2007), alebo

c) dňom doručenia sťažnosti Rade (napríklad rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sž 87/2007, 3 Sž 96/2008, 3 Sž 5/2009, 5 Sž 80/2008, 5 Sž 26/2009, 3 Sž 35/2009).

V sťažnosťou napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu (2 Sžo 73/2010) sa najvyšší súd priklonil k písm. a), teda k právnenému názoru, ktorý za začiatok plynutia subjektívnej lehoty považoval deň zasadnutia Rady, na ktorom sa Rada oboznámila s monitorovacou správou. Uvedený právny názor najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí odôvodnil postavením a pôsobnosťou Rady, mechanizmom jej fungovania, vnútornými organizačnými aktmi Rady... Najvyšší súd teda podrobne odôvodnil svoj názor týkajúci sa plynutia subjektívnej lehoty a aj keď ho *expressis verbis* neporovnával so svojim predchádzajúcim právnym názorom vysloveným v rozhodnutí 2 Sžo 202/2008..., sťažovateľovi bolo zrejmé, aké dôvody viedli najvyšší súd k zmene jeho právneho názoru v súvislosti so subjektívnou lehotou a okamihom pre začatie jej počítania.

Na margo uvedenej problematiky najvyšší súd uvádza, že nejednotnosť judikatúry najvyššieho súdu v tomto smere bola dôvodom pre zmenu právnej úpravy § 64 ods. 3 zákona č. 308/2000 Z. z. s účinnosťou od 15. decembra 2009 (v zmysle ktorej sa za deň, keď sa Rada dozvedela o porušení povinnosti považuje deň prerokovania správy o kontrole dodržiavania povinností na zasadnutí Rady, pozn. ústavného súdu)...

Vymedzenie skutku správneho deliktu vyplýva z výroku rozhodnutia Rady, podľa ktorého žalobca porušil povinnosť ustanovenú v § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. tým, že dňa 10. apríla 2007 asi o ... odvysielal program ..., v ktorom nezabezpečil objektivnosť a neustrannosť. V skutkovej vete je vymedzený čas spáchania deliktu (10. apríla 2007 asi o ...), miesto (program ...) a spôsob spáchania deliktu (nezabezpečenie objektivnosti a neustrannosti)...

K inštitútu prázdneho kresla najvyšší súd uvádza, že jeho existenciu nespochybňoval a nespochybňuje. Najvyšší súd sa stotožnil s názorom Rady, že program *Z prvej ruky*... patrí do kategórie politickej publicistiky a vzhľadom na to musí spĺňať podmienky uvedené

*v ustanovení § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. (vysielateľ je povinný zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a politickopublicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru). V podrobnostiach najvyšší súd odkazuje na svoje rozhodnutie 2 Sžo 73/2010, podľa ktorého zo strany moderátora programu ... nebola táto povinnosť dostatočne zabezpečená.*

*Najvyšší súd ako súd odvolací je oprávnený potvrdiť rozhodnutie súdu prvého stupňa aj z iných dôvodov než tých, ktoré uvádzal vo svojom rozhodnutí súd prvého stupňa, samozrejme za predpokladu, že rozhodnutie je vo výroku vecne správne. V takomto prípade je inter partes záväzný právny názor odvolacieho súdu, ktorým boli korigované právne názory súdu prvostupňového... Rovnako tomu bolo aj vo veci sp. zn. 2 Sžo 73/2010, keď najvyšší súd korigoval názor krajského súdu týkajúci sa návrhu Rady a uviedol, že žalobca nie je povinný sa návrhom Rady v ďalšom konaní riadiť.*

*Najvyšší súd nesúhlasí s názorom sťažovateľa, že mu nebola poskytnutá súdna ochrana ani na druhý pokus. Najvyšší súd sa vo svojom rozhodnutí sp. zn. 2 Sžo 73/2010 z 20. októbra 2010 dostatočným spôsobom vysporiadal s námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, zaoberal sa všetkými pre vec rozhodujúcimi skutočnosťami a dal na ne odpoveď...*

*Vzhľadom na uvedené skutočnosti najvyšší súd navrhuje sťažnosť sťažovateľa odmietnuť. Najvyšší súd netrvá na ústnom pojednávaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.“*

11. Na výzvu a následnú urgenciu ústavného súdu sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu listom z 12. septembra 2012 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

12. Ústavný súd po vyhodnotení stanovísk účastníkov konania dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto boli splnené podmienky pre upustenie od ústneho pojednávania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) a sťažnosť bola prerokovaná na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu. Po posúdení sťažnosti, rozsudku najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu a nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 245/09 a vyjadrenia k sťažnosti dospel ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu k záveru, že sťažnosť nie je dôvodná.

13. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov. Dodržiavanie ústavy orgánmi verejnej moci však nemožno vzťahovať len na strohé rešpektovanie jej jednotlivých článkov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad.

14. Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

15. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či

nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

16. V posudzovanej veci bolo súčasne nevyhnutné posúdiť, či najvyšší súd rozhodujúci o veci po zrušení jeho prvého rozsudku ústavným súdom rešpektoval svoju viazanosť právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Nálezom sp. zn. IV. ÚS 245/09 z 21. januára 2010 ústavný súd vyslovil porušenie práv sťažovateľa a zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 202/08 z 18. marca 2009. V odôvodnení nálezu ústavný súd v podstatnom uviedol:

*«Ústavný súd vzal do úvahy odlišnú judikatúru najvyššieho súdu v skutkovo obdobných prípadoch. Konkrétne rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sž 50/2007 a sp. zn. 5 Sž 55/2007 z 27. novembra 2007, ktorými najvyšší súd potvrdil rozhodnutie Rady, korešpondujú s právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v napadnutom rozhodnutí sp. zn. 2 Sžo/202/2008 z 18. marca 2009. Z označených rozsudkov vyplýva, že pod pojmom „dozvedieť sa o porušení povinnosti“ v zmysle § 64 ods. 3 zákona č. 308/2000 Z. z. treba rozumieť časový okamžik vedomosti správneho orgánu, príslušného k rozhodnutiu o pokute, o skutkových okolnostiach deliktu v takom rozsahu, ktorý umožní už ich predbežné právne zhodnotenie. Momentom, kedy sa Rada dozvedela, že informácia má nevyhnutnú mieru určitosti a vierohodnosti, a teda zabezpečuje, že správne konanie nebude začaté na základe úplne neoverených, nejasných alebo zjavne neopodstatnených informácií, je v danom prípade vyhotovenie správy o monitoringu.*

*Na druhej strane najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 3 Sž 5/2009 z 23. apríla 2009, ktorým zrušil rozhodnutie Rady, v odôvodnení argumentuje v uvedených súvislostiach inak: „Podľa názoru senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prvá objektívna možnosť, kedy sa rada ako právnická osoba dozvedela o porušení zákona, nastala v tomto prípade už v deň, kedy bol podaný podnet Rozhlasovej rady vo veci sťažnosť, t. j. dňa 13. 06. 2008. Je už záležitosťou organizácie činnosti odporkyne a jej kancelárie, kedy sú uvedené zistenia predložené rade na prerokovanie a akým spôsobom je ďalej preverená dôvodnosť podnetu.“*

*Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. ... Dostatočnosť*

*a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia. Podľa názoru ústavného súdu sa teda najvyšší súd ustanoveniami § 157 ods. 2 OSP dôsledne neriadil. Vypracovaniu dôsledného a presvedčivého odôvodnenia tohto napadnutého rozhodnutia mal najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu venovať zvýšenú pozornosť. Najvyšší súd sa žiadnym spôsobom nevyrovnal so svojou „rozchádzajúcou“ sa rozhodovacou činnosťou pri výklade a aplikácii príslušných ustanovení zákona č. 308/2000 Z. z. napriek vyjadreniu podpredsedníčky súdu o tom, že judikatúra špecializovaných senátov je v tomto smere od roku 2007 ustálená. Nevysporiadal sa ani s argumentmi, ktoré uviedol v žalobe sťažovateľ.*

*Keďže najvyšší súd sa pri rozhodovaní v otázke začatia plynutia lehoty podľa § 64 ods. 3 zákona č. 308/2000 Z. z. na podanie podnetu na porušenie povinnosti dôsledne nevyrovnal s odlišným právnym názorom obsiahnutým v iných rozhodnutiach najvyššieho súdu a vychádzal iba z citácie rozhodnutí, ktoré považoval za vydané v rámci „ustálenej judikatúry“, a nevyjadril sa ani k ďalším argumentom sťažovateľa, ústavný súd nepovažuje rozhodnutie najvyššieho súdu za ústavne akceptovateľné, a preto rozhodol, že najvyšší súd napadnutým rozhodnutím porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru...*

*Ústavný súd v rámci ďalšieho preskúmania odôvodnenia najvyššieho súdu týkajúceho sa namietaného porušenia základného práva sťažovateľa skonštatoval, že najvyšší súd sa ako súd odvolací stotožnil so závermi žalovaného (Rady, pozn.) o tom, že „prezentáciou jednostranných informácií bolo divákovi (išlo o rozhlasové vysielanie, pozn.) znemožnené, aby si mohol pod vplyvom prezentácie viacerých názorov uhlov pohľadu vytvoriť vlastný, objektivizovaný názor na danú problematiku“; „bolo dôležité, aby protichodný názor zaznel“ – „mali tvorcovia programu postaviť tému širšie a diskutovať bez politikov“.*

*Ústavný súd zistil, že najvyšší súd vyslovil toto hodnotenie bez toho, aby skúmal, z akého preukázaného skutkového stavu ho vyvodil krajský súd (najvyšší súd sa len priklonil k záverom krajského súdu, ktoré sú v tejto oblasti značne nejasné a vágne). Apriórne tak stotožnil neúčast' jednej strany v programovej relácii bez akejkoľvek alternatívy s dostatočným dôvodom na vyslovenie neobjektívnosti tejto relácie a s porušením povinnosti zo strany vysielateľa. Pritom konkrétny priebeh politicko-publicistického programu, t. j. aké*

*názory, hodnotiace komentáre a informácie spravodajského charakteru v konkrétnej diskusii v skutočnosti vôbec zazneli od prítomných strán a ich vzťah (aby sa tieto potom dali hodnotiť z hľadiska nestrannosti a vyváženosti), nie je celkom jasný zo žiadneho z predchádzajúcich rozhodnutí v tejto veci.*

*Vychádzajúc z toho, že najvyšší súd pri rozhodovaní v otázke posudzovania porušenia povinnosti sťažovateľa podľa § 16 písm. a) a b) zákona č. 308/2000 Z. z. potvrdil rozhodnutie krajského súdu, ktorý sa argumentačne jednostranne, nedôsledne a nejasným spôsobom vyrovnal so skutkovým stavom, z ktorého mal vyvodiť jednoznačné a presvedčivo odôvodnené rozhodnutie, porušil aj základné právo sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo podľa čl. 10 ods. 1 v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru.“»*

17. Po zrušení prvého rozsudku najvyššieho súdu a vrátení veci na ďalšie konanie najvyšší súd opäť konal vo veci odvolania právneho predchodcu sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu, ktorým bola jeho žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Rady zamietnutá. Rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou pritom najvyšší súd opätovne potvrdil rozsudok krajského súdu a na vlastné odôvodnenie v poradí druhého potvrdzujúceho rozsudku v podstatnom uviedol:

*«Predmetom posúdenia v tomto konaní sú dve otázky, ktoré namietal žalobca vo svojom odvolaní, a to zachovanie šesťmesačnej subjektívnej lehoty na rozhodnutie zo strany správneho orgánu a nesprávne právne posúdenie veci správnym orgánom, pokiaľ ide o zabezpečenie objektívnosti a nestrannosti posudzovaného programu.*

*Podľa § 64 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii rada o uložení sankcie rozhodne do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa o porušení povinnosti podľa odseku 1 dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď bola povinnosť porušená.*

*Pre zodpovedanie prvej spornej otázky je potrebné ustáliť, kedy sa rada o porušení povinnosti dozvedela, a následne posúdiť, či rozhodnutie zo dňa 6. novembra 2007 bolo vydané v šesťmesačnej lehote stanovenej zákonom o vysielaní a retransmisii...*

*Ako je zrejmé z dikcie ustanovenia § 64 ods. 3, citovaného vyššie, zákonodarca výslovne neurčil, aká skutočnosť je tým momentom, kedy sa rada o porušení povinnosti dozvie. Ako vyplýva z už uvedeného, odpovede na túto otázku sa rôznia. Z dôvodu absencie*

*presnej definície momentu rozhodujúceho pre začatie plynutia zákonnej lehoty na rozhodnutie, je potrebné zodpovedať nastolenú otázku pomocou výkladu citovaného ustanovenia.*

*Názory, ktorá právna skutočnosť je rozhodná pre začiatok plynutia lehoty, sú odlišné, a to nielen pokiaľ ide o názory rady ako spravujúceho subjektu na jednej strane a názory vysielateľov ako spravovaných subjektov na strane druhej, ale aj pokiaľ ide o súdnu prax. Aj z doterajšej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu je zrejmé, že výklad sporného ustanovenia nebol jednotný.*

*V rozsudkoch č. k. 5 Sž 87/2007 zo dňa 1. júla 2008, č. k. 3 Sž 96/2008 zo dňa 9. apríla 2009, č. k. 3 Sž 5/2009 zo dňa 23. apríla 2009, č. k. 5 Sž 80/2008 zo dňa 2. júna 2009, č. k. 5 Sž 26/2009 zo dňa 21. júla 2009 a č. k. 3 Sž 35/2009 zo dňa 5. novembra 2009 najvyšší súd vyslovil právny názor, že prvá objektívna možnosť, kedy sa rada dozvedela o porušení zákona, nastala v deň, keď jej bola doručená sťažnosť. Zároveň doplnil, že je len záležitosťou organizácie činnosti rady a jej kancelárie, kedy je dôvodnosť sťažnosti preverená a spracované zistenia predložené rade na prerokovanie.*

*Odlišný právny názor, t. j. že dňom rozhodujúcim pre začiatok plynutia subjektívnej lehoty pre rozhodnutie o uložení sankcie je deň vyhotovenia monitorovacej správy, resp. správy o šetrení sťažnosti, zaujal najvyšší súd v rozsudkoch č. k. 3 Sž 50/2007 zo dňa 18. októbra 2007, č. k. 5 Sž 50/2007 zo dňa 27. novembra 2007, č. k. 3 Sž 103/2007 zo dňa 17. januára 2008, č. k. 3 Sž 107/2007 zo dňa 17. januára 2008 a č. k. 3 Sž 108/2007 zo dňa 17. januára 2008.*

*V rozsudkoch č. k. 5 Sž 30/2006 zo dňa 28. septembra 2006, č. k. 1 Sž 78/2005 zo dňa 16. mája 2007, č. k. 1 Sž 79/2005 zo dňa 19. decembra 2007 a č. k. 1 Sž 21/2006 zo dňa 19. decembra 2007 dospel najvyšší súd k inému právnemu posúdeniu veci, odlišnému od vyššie uvedených dvoch výkladov sporného ustanovenia. V uvedených rozsudkoch najvyšší súd konštatoval, že deň, kedy rada na svojom zasadnutí prerokovala správu o šetrení sťažnosti, resp. monitorovaciu správu, je dňom, kedy sa rada dozvedela o možnom porušení zákona.*

*Senát najvyššieho súdu, rozhodujúci v prejednávanej právnej veci, výkladom sporného ustanovenia zákona dospel k záveru, že rozhodujúcou skutočnosťou pre začiatok plynutia zákonnej subjektívnej lehoty na rozhodnutie o uložení sankcie je prerokovanie*

*monitorovacej správy na zasadnutí rady. K tomuto záveru dospel senát najvyššieho súdu po tom, čo vo všetkých daných súvislostiach vyhodnotil postavenie a pôsobnosť rady, ako aj mechanizmus jej fungovania, pričom vychádzal zo samotného zákona o vysielaní a retransmisii a tiež vzal do úvahy vnútorné, organizačné akty rady.*

*Rada ako právnická osoba má pri výkone štátnej správy v oblasti vysielania, retransmisie a poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie postavenie orgánu štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou. Je zložená z deviatich členov, volených Národnou radou Slovenskej republiky, pričom členovia rady, okrem jej predsedu, môžu vykonávať svoju funkciu ako jedinú činnosť alebo ako činnosť popri pracovnom pomere, pri súčasnom dodržaní určených zákonných obmedzení.*

*Rada teda nie je orgánom štátnej správy v klasickom ponímaní, ale je správnym orgánom sui generis. Platné rozhodnutie rady je utvárané prejavom vôle deväťčlenného kolektívneho orgánu. Vzhľadom na to, že funkcia člena rady je verejnou funkciou a členovia rady (okrem predsedu) ju môžu vykonávať aj popri pracovnom pomere, je zrejmé, že členovia rady nemôžu byť prítomní v sídle rady, a v tejto súvislosti sa podieľať na naplňaní jej pôsobnosti a poslania v takom nepretržitom časovom rozsahu, ako je to napríklad u zamestnancov iných orgánov štátnej správy s rozhodovacou právomocou zverenou im na konkrétnom úseku štátnej správy. Podľa štatútu rady, schváleného predsedom Národnej rady Slovenskej republiky, rada zasadá spravidla dvakrát do mesiaca. Z takto nastaveného mechanizmu fungovania je zrejmé, že rada sa môže o určitých skutočnostiach (a teda aj o možnom porušení zákona zo strany žalobcu) dozvedieť, ak sa tieto relevantné informácie dozvedia jej členovia. Je nesporné, že reálnou možnosťou, kedy členovia rady získajú vedomosť o určitej skutočnosti, je práve zasadnutie, na ktorom sú prítomní, pričom práve na zasadnutí rady je možné zákonným mechanizmom (hlasovaním) kreovať vôľu rady ako kolektívneho orgánu, a teda relevantne rozhodovať v zmysle zákona o vysielaní a retransmisii.*

*Pokiaľ ide o postavenie a činnosť kancelárie rady, je nepochybné, že sa jedná o fundovaný podporný technický aparát rady s dostatočne vysokou odbornosťou v oblasti patriacej do pôsobnosti rady. Nejde však o subjekt disponujúci rozhodovacími právomocami v zmysle zákona o vysielaní a retransmisii, a preto nie je relevantné, či sa*

*o určitej skutočnosti dozvedela kancelária rady, ak vyhodnotenie a následné rozhodnutie o tejto skutočnosti patrí do výlučnej právomoci rady.*

*Ako už bolo uvedené, výklad ustanovenia § 64 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii nebol v doterajšej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu jednotný. V prejednávanvej veci dospel senát najvyššieho súdu k vyššie uvedenému právnemu záveru, ktorý je jedným z troch doteraz vyslovených právnych názorov v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu týkajúcej sa sporného ustanovenia. Je nepochybne legitímnym právom žalobcu vysloviť svoj názor na spôsob aplikácie daného zákonného ustanovenia a svoje tvrdenia podložiť doposiaľ vyslovenými právnymi závermi hovoriacimi v jeho prospech. Súčasne je však povinnosťou súdu vyhodnotiť tvrdenia žalobcu v reálnych súvislostiach a v medziach platného práva, a bez toho, aby bol súd povinný osvojiť si právny názor žalobcu, musí vlastnou analýzou dospieť k záveru, ktorý má podklad tak v skutkovom stave, ako aj v platných právnych predpisoch aplikovaných na prejednávaný prípad.*

*Naznačeným postupom, z dôvodov vyššie uvedených, dospel najvyšší súd k záveru, že rada sa o možnom porušení zákona zo strany žalobcu dozvedela na svojom zasadnutí dňa 3. júla 2007. Z uvedeného vyplýva, že subjektívna šesťmesačná lehota na rozhodnutie o uložení sankcie bola zachovaná (rozhodnutie bolo vydané dňa 6. novembra 2007). V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na vývoj právnej úpravy, pokiaľ ide o sporné ustanovenia § 64 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii, aj keď to pre prejednávanú vec nie je relevantné. Zákonom č. 498/2009 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 15. decembra 2009, bol zmenený a doplnený zákon o vysielaní a retransmisii. V § 64 ods. 4 zákona o vysielaní a retransmisii účinného do 14. decembra 2009 (v zákone o vysielaní a retransmisii účinnom do 28. decembra 2007, teda v znení účinnom pre prejednávanú vec, to bolo ustanovenie § 64 ods. 3) sa na konci pripojila veta: „Za deň, keď sa rada dozvedela o porušení povinnosti podľa odseku 1, sa považuje deň prerokovania správy o kontrole dodržiavania povinností podľa tohto zákona na zasadnutí rady.“*

*Z uvedeného je zrejmé, že zákonom č. 498/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zákonodarca explicitným určením dňa, ktorý sa považuje za deň, kedy sa rada dozvedela o porušení povinnosti, reagoval na neurčito vymedzený začiatok plynutia subjektívnej*

lehoty, a na to nadväzujúce nejednotné rozhodovanie najvyššieho súdu v otázke určenia tohto okamihu. Skutočnosť, že vývoj právnej úpravy postupoval rovnakým smerom, akým sa uberalo uvažovanie a rozhodnutie najvyššieho súdu v tomto konaní, môže byť len argumentom ilustrujúcim, že právny záver súdu nie je nedôvodný, či právne nelogický.

Druhou námietkou žalobcu v prejednávanej veci bolo samotné nesprávne právne posúdenie veci správnym orgánom, pokiaľ rozhodol, že program „...“, odvysielaný dňa 10. apríla 2007 o cca ..., nespĺňal atribúty objektívnosti a nestrannosti, tak ako to vyžaduje ustanovenie § 16 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii, podľa ktorého vysielateľ je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politickopublicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Nakoľko nosnou témou posudzovanej relácie bolo aktuálne politické dianie v súvislosti s návrhom opozície na odvolanie ministra hospodárstva, L. J., rada konštatovala, že išlo jednoznačne o politickú tému, a preto uvedenú reláciu vyhodnotila ako politicko-publicistický program...

Pojmy objektívnosť a nestrannosť (použitie v citovanom ustanovení) nie sú v zákone presne definované, jedná sa o tzv. neurčité právne pojmy.

Ako hlavné kritériá objektivity rada v odôvodnení rozhodnutia uviedla pravdivosť, relevanciu, transparentnosť, presnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia. Vo svetle týchto atribútov rada následne vyhodnotila posudzovanú reláciu a dospela k záveru, že táto relácia nespĺňala požiadavky nestrannosti a objektívnosti, pričom tento právny názor rada podložila konkrétnymi citáciami z posudzovanej relácie a vporiadala sa aj s námietkami žalobcu uvedenými v jeho stanovisku k správne konaniu.

Úlohou súdov v súdnom preskúvavacom konaní— prvostupňového (krajského) a odvolacieho (najvyššieho)— bolo posúdiť, či správny orgán konkrétny skutkový jav (obsah programu „...“, odvysielaný dňa 10. apríla 2007) správne subsumoval pod neurčitý právny pojem (objektívnosť a nestrannosť). Pri aplikácii neurčitých právnych pojmov je rozhodujúce, aby správny orgán definoval, čo pod konkrétnym právnym pojmom rozumie a aké znaky a kritéria sú určujúce pri uvážení, či skúmaný skutkový stav podlieha, resp.

*nepodlieha pod daný právny pojem. Najvyšší súd ako odvolací súd v systéme správneho súdnictva sa v odvolacom konaní pri posudzovaní vecnej správnosti napadnutého rozsudku krajského súdu v konečnom dôsledku obmedzil na skúmanie, či rada pri aplikácii kritérií ustanovených v § 16 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii nevybočila z medzí zákona a či jej rozhodnutie je výsledkom logických a zdôvodnených úvah. V tomto smere je potrebné konštatovať, že napadnuté rozhodnutie rady je podrobne odôvodnené a je v ňom uvedené, akými kritériami sa pri posudzovaní možného porušenia zákona zo strany žalobcu rada riadila a na základe akých konkrétnych skutočností dospela k záveru, že k porušeniu zákona došlo. Ak zákon v určitých prípadoch vymedzuje povinnosť vysielateľa všeobecnými pojmami, ktoré bližšie nedefinuje, rada je povinná pri výkone svojej pôsobnosti, vyplývajúcej jej z ustanovenia § 5 ods. 1 písm. g) zákona o vysielaní a retransmisii posúdiť obsah programu podľa ňou určených kritérií, lebo len tak môže ustáliť, či vysielateľ neporušuje základné povinnosti, ustanovené zákonom. Radou zvolené kritériá (pravdivosť, relevancia, transparentnosť, presnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupujú a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia) sú podľa názoru najvyššieho súdu objektívne, logické a zrozumiteľné. Sú tiež súladné s výkladom týchto pojmov v odbornej literatúre – výkladových slovníkoch. Krátky slovník slovenského jazyka (Veda, vydavateľstvo SAV, 1997) definuje pojem objektívny ako jestvujúci nezávisle od subjektívneho vedomia, skutočný, faktický, nezaujatý, nestranný a pojem nestranný ako kt. nikomu nenadŕža, nezaujatý, neutrálny, objektívny. Rovnaké sú definície uvedených pojmov aj v staršom vydaní uvedeného slovníka (z roku 1987). Slovník slovenského jazyka II. diel (Vydavateľstvo SAV, 1960) definuje pojem objektívnosť ako 1. existencia, jestvovanie niečoho nezávisle od ľudského vedomia, 2. nadindividuálna, všeobecná platnosť niečoho, 3. nestrannosť, nezaujatosť, vecnosť, spravodlivosť, 4. pravdivosť, správnosť, hodnovernosť a pojem nestranný ako objektívny, nezaujatý, nepredpojatý, nikomu nenadŕžajúci, spravodlivý.*

*Vzhľadom na zákonné vymedzenie povinností vysielateľa všeobecnými pojmami bolo právom rady a vlastne aj nevyhnutnosťou zvoliť kritériá pre posudzovanie plnenia základných povinností vysielateľa a tým naplniť všeobecné zákonné definície konkrétnym obsahom. S ohľadom na obsah pojmov objektívnosť a nestrannosť, ako je ich obsah uvedený vyššie, podľa názoru najvyššieho súdu rada správne vyhodnotila posudzovanú*

*reláciu ako nespĺňajúcu požadované atribúty objektívnosti a nestrannosti. Inštitút prázdneho kresla možno považovať za štandardný postup pri realizácii tohto druhu programu, avšak v takom prípade bolo potrebné, aby názory chýbajúcej strany boli prezentované zástupcom tretieho sektora a keď nie ním, tak redaktorom. Rada odôvodnene usúdila, že nezaujatý poslucháč nemohol nadobudnúť po vypočutí relácie dojem, že bola objektívna a nestranná, a že názory, ktoré v relácii odzneli, boli kvalitatívne a kvantitatívne pluralitné a vyvážené.*

*Žalobca v stanovisku k správne konaniu uviedol, že dramaturg programu R. K. menovaným pozvanie za S. tlmočil dňa 10. apríla 2007, teda v deň vysielania. Otázka, či pozývanie hostí do relácie v deň jej konania je zo strany slovenského rozhlasu plnením jeho poslania so všetkou starostlivosťou, tiež bola významná pri rozhodovaní rady v danej veci.*

*Najvyšší súd v postupe a rozhodnutí rady nezistil také vybočenie z medzí a hľadísk ustanovených zákonom, ktoré by odôvodňovalo konštatovanie, že napadnuté rozhodnutie je nezákonné.*

*Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta OSP ako vecne správny potvrdil, keď dospel k totožnému záveru ako krajský súd, že v preskúmvanej veci bol správnym orgánom dostatočne zistený skutkový stav a z neho vyvodený správny právny záver. Nebolo preto v súdnom preskúmvacom konaní zistené porušenie zákona v postupe a rozhodovaní správneho orgánu - rady.»*

18. Podstata sťažnostných námietok sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu spočíva v tvrdení, že tento ani na druhý pokus neposkytol súdnu ochranu jeho informačným právam a slobodám, keď aj po zrušení prvého rozsudku nálezom ústavného súdu opätovne potvrdil žalobu zamietajúci rozsudok krajského súdu. Sťažovateľ v sťažnosti opätovne polemizuje s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa zachovania lehoty na rozhodnutie Rady o uložení sankcie, ako aj s jeho názorom o uplatnení sankčnej právomoci Rady v konkrétnom prípade odvysielaného programu. V oboch smeroch pritom predkladá vlastné úvahy, ktoré sčasti podopiera zrušujúcim nálezom ústavného súdu a taktiež inými rozsudkami najvyššieho súdu, v ktorých najvyšší súd vyslovil iný názor ako v prerokovávanej právnej veci.

19. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako ESLP pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

20. Súčasťou doktríny ústavného súdu je aj názor, v zmysle ktorého nie je jeho úlohou zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov v otázkach patriacich do ich právomoci, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov a dovolacieho súdu (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07, I. ÚS 256/08, I. ÚS 393/08). In concreto zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov upravujú § 21 až § 23 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č 757/2004 Z. z.“). V posudzovanom prípade je zjavné, že najvyšší súd ako odvolací správny súd až do prijatia novely zákona č. 308/2000 Z. z. vykonanej zákonom č. 498/2009 Z. z. vykladal otázku začatia plynutia lehoty na rozhodnutie Rady rozdielne. Keďže rozdielna interpretácia relevantného zákonného ustanovenia najvyšším súdom trvala dlhšiu dobu, ústavný súd týmto kladie opodstatnenú

otázku, či najvyšší súd nezanedbal svoju úlohu zjednocovať svoju vlastnú rozchádzajúcu sa judikatúru.

21. Súčasťou princípu právnej istoty ako princípu materiálneho právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy) je totiž aj požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. m. m. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), t. j. aby sa porovnateľné, resp. obdobné situácie posudzovali po právnej stránke rovnakým spôsobom. Táto požiadavka korešponduje aj s judikatúrou ESĽP. V tejto súvislosti ústavný súd uviedol, že protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06, IV. ÚS 265/09). Aj ESĽP sa opakovane vyslovil k rozdielnej judikatúre najvyšších súdov. V rozsudku ESĽP *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007 ESĽP napr. konštatoval, že k rozdielnej judikatúre najvyššej súdnej inštancie došlo z dôvodu, že „*neexistoval mechanizmus spôsobilý zaistiť koherentnosť judikatúry...*“. Poukázal tiež na to, že rozdiely v judikatúre „*sú inherentným dôsledkom každého súdneho systému...*“, pričom úlohou najvyššej súdnej inštancie je odstrániť vzniknuté protirečenia. V tejto veci ESĽP rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak zdôraznil, že „*problém, ktorý sa vyskytuje v tomto prípade, spočíva nielen v judikatúrnych rozporoch... ale najmä v zlyhaní najvyššieho kasačného súdu ako regulátora konfliktov*“.

22. Rozdielnosť v rozhodnutiach aj napriek tomu, že je v zásade neželaná, je prirodzenou súčasťou súdnych systémov aj v moderných demokratických právnych štátoch. V zásade platí, že nemožno vylúčiť rozhodovanie o totožných veciach iným spôsobom, v tomto prípade je však v záujme naplnenia ústavného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie nevyhnutné, aby konajúci súd v odôvodnení svojho rozhodnutia predložil podrobné, jasné a zrozumiteľné argumenty, pre ktoré sa odchyľil od iného už vysloveného právneho názoru, pretože v opačnom prípade by zanedbal svoju zákonom ustanovenú povinnosť pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania a narušil právnu istotu účastníkov konania (obdobne IV. ÚS 265/09).

23. V posudzovanom prípade je zrejmé, že judikatúra najvyššieho súdu v otázke začatia plynutia lehoty na rozhodnutie Rady sa určitým spôsobom vyvíjala. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu ponúka v tomto smere určitý prehľad, z ktorého vyplývajú aj časové súvislosti naznačených interpretačných posunov. Kým v rokoch 2006 – 2007 sa najvyšší súd prikláňal ku dňu prerokovania monitorovacej správy, následne na sklonku rokov 2007 a 2008 prevažovala orientácia na deň vyhotovenia monitorovacej správy, aby následne v rokoch 2008 a 2009 najvyšší súd preferoval deň doručenia sťažnosti Rade. Po nadobudnutí účinnosti novely zákona č. 308/2000 Z. z. účinnej od 15. decembra 2009 bol za moment začatia plynutia subjektívnej lehoty na rozhodnutie Rady explicitne zákonom ustanovený deň prerokovania správy o kontrole dodržiavania povinností podľa tohto zákona na jej zasadnutí. V napadnutom rozsudku sa najvyšší súd sa priklonil k prvotne judikovanej alternatíve, teda že lehota začína plynúť dňom prerokovania monitorovacej správy na zasadnutí Rady.

24. Z pohľadu tohto konania a rozhodovania ústavného súdu bolo podstatné aj skúmanie, či najvyšší súd pri opakovanom rozhodovaní rešpektoval vyslovený právny názor ústavného súdu v zrušujúcom náleze. Ako je z jeho odôvodnenia zrejmé, ústavný súd vytkol v tomto smere najvyššiemu súdu najmä absenciu vyrovnania sa s vlastnou rozchádzajúcou sa judikatúrou, ako aj s argumentmi sťažovateľa bez toho, aby súc si vedomý nedostatku právomoci na zjednocovanie judikatúry najvyššieho súdu sám vyslovil akýkoľvek právny názor týkajúci sa sporného momentu začatia plynutia lehoty na rozhodnutie Rady.

25. Ako je zrejmé z relevantnej časti odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, tento dal sťažovateľovi podrobnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, (i) ako sa vyrovnal s rozchádzajúcou sa judikatúrou najvyššieho súdu a s jeho žalobnými a odvolacími dôvodmi, v rámci toho (ii) aké je právne postavenie Rady a jej členov, ktorí jediní na zasadnutí Rady kreujú jej vôľu ako kolektívneho orgánu, prečo (iii) lehota na rozhodnutia nezačína plynúť dorúčením sťažnosti kancelárii Rady, aby (iv) napokon dôvodiac v prospech dňa prerokovania monitorovacej správy na zasadnutí Rady ako dňa začatia plynutia zákonnej lehoty na rozhodnutie konštatoval jej zachovanie. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť

k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojim vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). Taktiež nebolo zistené, aby sa najvyšší súd pri opätovnom prerokovaní odvolania právneho predchodcu sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu neriadil vysloveným právnym názorom ústavného súdu. V intenciách mantinelov možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov preto ústavný súd dospel k záveru, že rozsudok najvyššieho súdu je v otázke určenia a odôvodnenia momentu začatia plynutia subjektívnej lehoty na rozhodnutie Rady ústavne udržateľný, nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, je náležité odôvodnený a výklad relevantných podústavných noriem všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných ustanovení (m. m. I. ÚS 23/2010). Aj preto ústavný súd v tomto náleze nepovažoval za potrebné rozvíjať či podporovať správnosť záveru najvyššieho súdu preskúmvajúceho zákonnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy ako vec patriacu do jeho ústavnej (čl. 142 ods. 1 ústavy) a zákonnej (§ 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) právomoci.

26. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietanú skutočnosť, že najvyšší súd odôvodnil svoj právny názor aj zmenenou právnou úpravou, ktorá však nadobudla účinnosť až 15. decembra 2009, ústavný súd len stručne uvádza, že z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu zreteľne vyplýva, na akých úvahách založil svoje zistenia a závery, a taktiež to, že odkaz na zmenenú zákonnú úpravu mal len doplnkový (teda nie rozhodujúci) význam. V tomto smere však možno poukázať na tú skutočnosť, že k novele zákona vôbec nemuselo dôjsť za predpokladu, že by samotný najvyšší súd postupom podľa § 21 až § 23 zákona č. 757/2004 Z. z. zjednotil svoju rozchádzajúcu sa judikatúru.

27. Druhou podstatnou otázkou, ktorá bola predmetom skúmania ústavného súdu, ostala otázka, či najvyšší súd ako odvolací správny súd poskytol súdnu ochranu tvrdenému porušeniu informačných práv a slobôd právneho predchodcu sťažovateľa. V tejto súvislosti je opäť nutné vychádzať z dôvodov zrušujúceho nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 245/09, kde dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv právneho predchodcu sťažovateľa bolo potvrdenie zamietajúceho rozsudku krajského súdu bez toho,

aby sa najvyšší súd dôsledne a jasne vyrovnal so skutkovým stavom zisteným Radou a z neho vyvodil jednoznačné a presvedčivé právne závery. Stotožnenie sa s dôvodmi prvostupňového rozsudku bez toho, aby odvolací súd poskytol účastníkovi konania presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ako aj absenciu primeranej reakcie na podstatné odvolacie námietky pritom ústavný súd nekritizoval len vo veci právneho predchodcu sťažovateľa, ale aj vo veciach iných sťažovateľov (napr. I. ÚS 126/2010, I. ÚS 118/2010).

28. Ako z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, tento sa pri v poradí druhom potvrdení rozsudku krajského súdu neobmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku prvostupňového správneho súdu (§ 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), ale sám v medziach žaloby a odvolania právneho predchodcu sťažovateľa preskúmal zákonnosť preskúmaného rozhodnutia Rady.

29. Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na ústavné postavenie a právomoc správnych súdov, ktoré nemožno zamieňať s postavením a právomocou správnych orgánov. Pri ukladaní sankcií v oblasti správneho (administratívneho) trestania patrí vždy do právomoci príslušného správneho orgánu po zistení skutkového stavu a jeho právnej subsumpcii rozhodnúť o uložení zákonnej sankcie. Právomoc všeobecných (správnych) súdov je iba prieskumná, čo explicitne uvádza aj čl. 142 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého súdy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy. Uvedené platí rovnako tak vo sfére súdneho prieskumu zákonnosti administratívnych sankcií, kde však súdy navyše disponujú plnou jurisdikciou (§ 250i ods. 2 v spojení s § 250j ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku), ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý zaručuje každému právo, aby súd rozhodol o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu, pričom štrasburská judikatúra za trestné považuje aj konania, ktoré možno označiť ako priestupky, iné správne delikty či disciplinárne delikty (napr. Maurer c. Rakúsko z 18. februára 1997, Bendenoun c. Francúzsko z 24. februára 1994). Napokon priamo dikcia uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku umožňuje súdu modifikovať tak skutkový stav zistený správnym orgánom, ako aj sankciu ním uloženú účastníkovi správneho (a neskôr) súdneho konania.

30. Zmena rozhodnutia správneho orgánu preskúmavajúcim správnym súdom však prichádza do úvahy len vtedy, keď tento zistí jeho nezákonnosť, in concreto ak zistí, že o uložení sankcie malo byť správnym orgánom rozhodnuté inak. V posudzovanom súdnom prieskume najvyšší súd potvrdil žalobu zamietajúci rozsudok krajského súdu potom, ako zistil, že rozhodnutie Rady o uložení sankcie – upozornenie na porušenie zákona – bolo vydané v súlade so zákonom.

31. Najvyšší súd pritom neurčité právne pojmy (objektívnosť a nestrannosť) obsiahnuté v dispozícii relevantnej právnej normy [§ 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.] podrobil vlastnému, najmä gramatickému a logickému výkladu a súdny prieskum skoncentroval na skúmanie otázky, či Rada pri interpretácii a následnej aplikácii zákonných kritérií pre politicko-publicistické programy nevybočila z medzí zákona a či jej rozhodnutie je výsledkom racionálnych a zrozumiteľných úvah. Súdny prieskum rozhodnutia Rady tak, ako ho realizoval najvyšší súd – a to je v posudzovanom prípade zvlášť dôležité – bol teda orientovaný výlučne na zákonnosť tohto rozhodnutia, pričom správny súd neposudzoval účelnosť či vhodnosť rozhodnutia Rady ani vhodnosť či účelnosť návodu, ktorého nespôsobilosť sťažovateľ v sťažnosti namietal. Aj napriek tomu, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, v zhode s už uvedeným táto skutočnosť nezakladá porušenie označených práv sťažovateľa.

32. Aj v tomto smere teda ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd dal sťažovateľovi podrobnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, (i) aký je obsah neurčitých pojmov objektívnosť a nestrannosť, (ii) prečo odvysielaný program z pohľadu poslucháča tieto parametre nespĺňal, a (iii) vychádzajúc z uvedeného, prečo v postupe a rozhodnutí Rady nebolo zistené porušenie zákona. Odpoveď najvyššieho súdu pritom nemožno interpretovať tak, ako to robí sťažovateľ, teda že najvyšší súd by ponechal v platnosti rozhodnutie Rady vrátane ústavne nespôsobilého návodu týkajúceho sa nemožnosti využitia inštitútu prázdneho kresla. Najvyšší súd posudzoval zákonnosť rozhodnutia Rady v konkrétnych súvislostiach (čas, téma, moderátor, hostia programu etc.) a iba v týchto konštatoval porušenie zákonných kritérií objektívnosti a nestrannosti v politicko-publicistickom

programe. Najvyšší súd pritom nikde v odôvodnení napadnutého rozsudku nekonštatoval, že pro futuro nespíe sťažovateľ pri realizácii svojich informačných práv a slobôd využívať inštitút prázdneho kresla, iba uviedol, aké opatrenia má urobiť v záujme zachovania objektivnosti a nestrannosti spravodajských a politicko-publicistických programov. Jeho odôvodnený právny záver obsiahnutý v napadnutom rozsudku pritom nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle a nie je založený ani na ústavne nekonformnom výklade relevantných zákonných ustanovení.

33. Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do základného práva na súdnu ochranu sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd uzatvára, že rozsudok najvyššieho súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na všetky podstatné skutkové a právne otázky. V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

34. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a práva na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (II. ÚS 78/05). Keďže v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd nezistil porušenie týchto princíпов, neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia práv podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru. Na strane

druhej, novšia judikatúra ústavného súdu už smeruje aj k posudzovaniu namietaného porušenia hmotných práv (kam patria aj označené práva) v rozhodnutí všeobecného súdu, a to aj bez toho, aby sťažovateľ musel namietat', že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (IV. ÚS 360/09, III. ÚS 196/08, II. ÚS 111/08, I. ÚS 131/09 a pod.). V súvislosti s tvrdým zásahom do označeného práva však ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na ústavne akceptovateľný a riadne odôvodnený právny záver najvyššieho súdu o absencii nestrannosti a objektívnosti v sankcionovanom programe právneho predchodcu sťažovateľa nemožno uvažovať o zásahu do jeho práv podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru.

35. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosti sťažovateľa nevyhovel a výrokom tohto nálezu rozhodol, že jeho označené práva napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu porušené neboli. Keďže sťažnosti vyhovené nebolo, ústavný súd sa nemohol zaoberať ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie rozsudku najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

36. Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudkyňa Marianna Mochnáčová.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2012